

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom
KOROŠKI SLOVENEK
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.
Rokopisi se naj pošljajo na naslov:
Pol. in gosp. društvo
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

List
za politiko, gospodarstvo
in prosveto

Izhaja vsako sredo.

Stane četrletno: 1 šiling.
celoletno: 4 šilinge.

Za Jugoslavijo

četrletno: Din. 25.—
celoletno: Din. 100.—

Pozamezna številka 10 grošev.

Hrvati v republiki Avstriji.

Hodil sem v zadnjih tednih po koroški zemlji in po celi kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev in z mnogimi sem govoril o Hrvatih iz Gradišča. Kje je Gradišče, so me vpraševali koroški Slovenci. „Gradiščanski Hrvati, ne poznam jih!“ se je začudil v Beogradu minister g. dr. Drinković.

Gradišče, nemški Burgenland, je bilo pred razpadom del kraljevine Ogrske. Mirovna pogodba je prisodila ta del Avstriji. Za glavno mesto Oedenburg sta se potegovali Avstrija in Madžarska, šele koncem leta 1921 je s plebiscitom pripadel Oedenburg Madžarski.

Vsled številnih gradov po deželi je dobila ta najmlajša dežela Avstrije ime Burgenland, hrvatsko Gradišče.

Kakšno je to Gradišče? Videl ga še nisem, poznam ga le iz pogovorov z mojimi tovariši iz Gradišča in iz knjig. V tej deželi prehajajo Alpe v ogrsko nižino, zato je značilno nizko hribovje, položeno se izliva v širne ravnine. Dežela, komaj par ur oddaljena od Dunaja, se vleče od Dunava pri Bratislavi pa doli do Mure in Drave. In tod so doma gradiščanski Hrvati, menda v precej sklenjenem pasu od Dunava do Mure, kakor mi je pravila ga. Melanija Karásekova, vdova po prof. Karáseku, ki je preiskoval te kraje. Zato je razumljiva krilatica o „slovanskem koridorju“ med Češkoslovaško in Jugoslavijo, ki je po vojni vzbudila tak hrup. Uradno štetje avstrijsko seveda našteje 42.000 Hrvatov po večjih ali manjših otokih, torej le precejšnje število, če so nas koroški „štejni komisariji“ našli 37.000.

Odkod so ti gradiščanski Hrvati prišli v to deželo, še sami ne vedo natančno. Po njihovi govorici soditi, so iz hrvaškega Primorja, pa so gotovo pomešani z ostanki panonskih Slovencev, ki so v teh krajih imeli nekdaj veliko državo. Iz Primorja so jih proti severu pregnali Turki, ravno pred 400 leti. Naselili so se po veleposestvih ogrskih grofov in kot pridni in vztrajni kmetje in delavci kmalu prišli do blagostanja. Danes so večinoma srednji kmetje, v tujino, posebno na Dunaj, gre mnogo mladine, predvsem deklet v službo. Dobro imajo razvito mlekarstvo, saj je dunajski trg blizu, pa tudi gradiščansko vino je na dobrem glasu.

V kulturnem oziru niso ravno na dobrem. V Gradišču velja še stari ogrski šolski zakon, ki razločuje tri vrste šol verske, deželne in državne. Hrvatske šole, ki so jih prevzeli še iz stare Ogrske, so verske šole, torej verska občina in oblast nadzorujeta šolo, nastavljata učne sile in določata učni red. Sedaj imajo celo par hrvatskih šolskih knjig, ki pa so pisane v zelo slabi hrvaščini. Sicer pa tudi njihov tednik „Hrvatske Novine“ piše večinoma v vseh gradiščanskih narečjih.

Kljub svojim šolam in precejšnjemu kadru učiteljstva in duhovščine pa hrvatsko ljudstvo ni posebno narodno zavedno. Manjkalo je tisti pritisk od zunaj, ki je na primer pri nas vrgel celi narod kvišku in ga vzbudil k narodnemu boju. Manjkalo pa je tudi zanimanje iz hrvaške domovine, iz centrale Zagreba, ki še danes komaj ve, da živi na severu v Avstriji močna hrvatska veja, zdrava in krepka, a brez sadov kulture. Zato ni nastala v Gradišču enotna narodno-kulturna organizacija, ki bi prepredla ves narod in mu dala sil za mogočen korak naprej v družbi ostalih narodov. Šele v zadnjih letih se pojavlja pri gradiščanskih Hrvatih narodni prepoved. Seveda: Nemci v Gradišču se s pomočjo vladnih mest vzbujajo k živi narod-

ni zavesti in hočejo v par letih doseči to, kar so zamudili v stoletjih. Da pa v ta kulturni vrtinec ne zajamejo tudi Hrvatov, se ti sedaj organizirajo. Celo centralo kulturnih društev so osnovali, pred enim mesecem. Želimo dobremu gradiščanskemu ljudstvu, da pod vodstvom svoje duhovščine in učiteljstva ustavi val germanizacije, ki sili v hrvatska sela.

Politično življenje Hrvatov je od našega precej različno. Prej so volili samostojno, sedaj gredo skupaj s krščanskimi socijanci. Imajo v deželnem zboru v Železnem dva poslanca. Eden od njih, dr. Karall, je postal nedavno celo deželni svetnik.

Naj h koncu še kratko primerjamo razmere pri nas s koroškimi in v Gradišču. Kulturno je pri njih vpliv nedomačega, bodisi mode ali jezika gotovo manjši nego pri nas. Ali manjka jim borbenosti, manjka jim organizacije kulturnih čet, ki pri nas branijo vsako ped slovenske zemlje. Pri njih je skoroda premirje, pri nas ljuta defenziva. Politično nekaj pomenijo, so v vladi in jim ta v gotovih stvareh gre na roko. Proti nam so bile vse koroške deželne vlade v opoziciji, razkričali so nas za iredentiste, potiskajo nas iz dežele, vse, ki smo zavedno-slovenski. Tudi pri Hrvatih se bliska, naj jih najde boj pripravljen! Tinja.

Rente malim vložnikom.

V naši 30. številki smo se obširno bavili s tozadevnim zakonom, ki bo deloma popravil mnogo vnebovpijočih krivic, ki jih je zakrivila svetovna vojna in padec denarja po vojni. Marsikateri, ki mora sedaj stradati, je pred vojno štedil in nosil svoje prihranke v hranilnico, da bi mirno mogel preživeti svoja zadnja leta, je sedaj po krivdi drugih berač. Pa bi si prej lahko kupil celo graščino. V zadnjem času je izšla izvršilna naredba k zakonu o malih vložnikih (Kleinrentnergesetz), ki ureja zadnje podrobnosti glede prijav.

Kdor ima pravico do podpore, se mora prijaviti najkasneje do 31. januarja 1930. Prijavna oblast za mesto Celovec je urad deželne vlade, za deželo pa okrajna glavarstva. Prijave se sprejemajo vsak delavnik dopoldne. Prijava je dovoljena samo osebno in ustmeno ter se na pismene prijave ne bo oziralo. Kdor pa je star ali bolan, da ne more osebno na glavarstvo, more pooblastiti kako drugo osebo, ki za upravičenca izvrši prijavo pri okrajnem glavarstvu. Če pooblaščenca oseba ni v sorodstvu z upravičenim, more izvesti samo tri prijave za druge osebe. To pa zato, da se izključijo zasebne organizacije malih rentnikov od zastopstva in prijave. Nekateri mali vložniki namreč mislijo, da imajo pravico do podpore samo v slučaju, da so člani kake organizacije malih rentnikov.

Svoje vloge morejo prijaviti tudi osebe, ki zakonite starosti (moški 60 let, ženske 55 let) še niso dosegle, pa izpolnijo že sedaj vse pogoje, ki so potrebni za doseg rente. Prijaviti pa se morejo tudi osebe, ki že dobivajo podporo ali pa so prosile za njo.

V interesu vsakega posameznika je, da si pravočasno preskrbi vse potrebne listine: rojstni list, domovnico, prijavnico itd. in vse papirje, iz katerih je mogoče dokazati, da vloga res dosega najmanj 6000 S: vrednostni papirji, hranilne knjižice, potrdila itd. Dalje bo treba dokazati, da je bil prosilec lastnik premoženja 6000 K že pred 1. januarjem 1919: kontni izvlečki, bančna potrdila itd.

Pravico do rente imajo tudi starši, stari

starši, otroci, vnuki in zakonci, če so hranilno vlogo ali vrednostne papirje, ki so znašali 31. decembra 1918 najmanj 6000 K, podedovali po otroku, vnuku, starših, starih starših ali po zakonskem možu ali ženi. Tudi nič ne stori, če je imel prosilec naložen svoj denar v več denarnih zavodih in pod različnimi imeni. V tem slučaju mora seveda dokazati, da je bil pod tujim imenom naložen denar res njegov. Prijavi naj se vsak, ki misli, da ima na podlagi navedenega pravico do rente.

POLITIČNI PREGLED

Avstrija. Zvezni kancler Streeruwitz je došel 8. t. m. v Zenevo in se vrnil šele ta teden nazaj. Razgovarjal se je tam z vsemi mogočimi državniki o stvareh, ki se tičejo naše države. — Govori se, da bo še ta mesec odstopila sedanja vlada. Izgleda ima baše dr. Gürtler, ki je pri soc. dem. dobro zapisan. — Jesensko zasedanje parlamenta se prične 25. ali 26. t. m. — Uradniki so se obrnili zopet na finančnega ministra in zahtevali: Ponoviti se mora prispevek od 1. junija. Decembarski prispevek se mora zvišati od 15 na 30%. Odškodnina radi povišanja stanarine. Poleg tega naj se izplača tudi 13. mesečna plača. Najnižja plača se mora zvišati na 200 S mesečno. Delitev v krajevne razrede naj se opusti. Skromne vse te zahteve zveznih uradnikov vsekakor niso! Finančni minister je odgovoril, da s pogajanjem še ne more nadaljevati, ker še nima pregleda čez proračun. Uradniki tega odgovora niso vzeli na znanje. — Policijski predsednik Schöber je izjavil, da je v stalnem stiku z voditelji Heimwehra, ki mu poročajo o tekočih dogodkih. Te voditelje je opetovano opozoril, da nikakor ne bo mogel trpeti kakršnekoli akcije proti državi. Ako bi Heimwehr hotel korakati proti Dunaju, potem bi našla proti sebi i policijo i ostale varnostne čete. Redna vojska, s katero razpolaga vlada, je tako močna in disciplinirana, da zadošča za vsako slučajnost.

Streeruwitz o manjšinah. Na seji Društva narodov je 10. t. m. povzel besedo zvezni kancler Streeruwitz, ki je najprej izrazil zadovoljstvo avstrijske vlade nad sijajnim razvojem razsodiščne ideje. Upati je, da se bodo od sedaj naprej vsa obstoječa nasprotstva reševala na ta način. Med vprašanji, ki še danes ovirajo zблиžanje narodov na podlagi zaupanja, je po mnenju avstrijske vlade manjšinsko eno najvažnejših. Ugotovitev nemškega zmanjega ministra dr. Stresemanna, da zanima manjšinsko vprašanje ves svet, je popolnoma točna. Res pa je tudi, da so nekatere države v posebni meri interesirane na pravični rešitvi manjšinskega vprašanja. To velja predvsem za države, ki se, kakor Avstrija, nahajajo v bližini ozemelj narodnostnega razburjenja in ki morajo biti v primeru neljubih dogodkov na teh ozemljih pripravljene na neizogibne posledice na lastnem ozemlju. Avstrijska vlada je z zadovoljstvom sprejela na znanje korake za razjasnitev manjšinskih pravic. Svoje mišljenje je svojčas predložila Svetu Društva narodov, vendar postopanje Društva narodov ni popolnoma ugodilo željam avstrijske vlade, da si Svet izvedel marsikatero zboljšanje v postopanju. Upam, da bodo nove določbe povečale zaupanje manjšin v varstvo Društva narodov. Vendar pa se še ni dosegla zaželjena načelna razjasnitev, pač pa je prišlo celo do nesporazumljenj. V zvezi s tem je izjavil Streeruwitz, da bo avstrijska vlada podpirala vsak predlog, ki bo stavljen na sedanjem ali bodo-

čem zasedanju in od katerega se lahko pričakuje pojačana delavnost glede manjšinskega vprašanja. Dalje se je Streeruwitz bavil s spoznavanjem v gospodarskih vprašanjih. Društvo narodov je na finančnem polju pomagalo več državam s pozitivnimi odredbami. Pojavili pa so se upravičeni dvomi, ali bo mogoče doseči tudi na gospodarskem polju ugodne uspehe. Tukaj manjka še vsaka jasnost in vsaka vodilna misel.

Dr. Stresemann o manjšinah. V Ženevi se je dotaknil dr. Stresemann tudi manjšinskega vprašanja. Predvsem je podal pregled o razvoju v vprašanju zaščite manjšin in z zadovoljstvom ugotovil, da so bili pri postopanju s pritožbami manjšin storjeni sklepi, ki bodo brez dvoma zboljšali sedanje razmere. Ti sklepi upravičujejo nado, da bo njih izvedba ojačila jamstvo Društva narodov, s čimer se bo v krogih narodnih manjšin vzbudilo novo zaupanje. Društvo narodov se pri izvajanju svoje dolžnosti ne sme omejiti na reševanje posameznih pritožb, ki jih bo prejelo, temveč se mora po obstoječem manjšinskem pravu ozirati tudi na to, kakšna je usoda manjšin pod pogodbami, ki so zanje v veljavi. Sedanje postopanje, dasi je tehnično dovršeno, ne more privedi do zaželenega uspeha, če si Društvo narodov ni popolnoma na jasnem in edino glede tega, kakšne cilje zasleduje. Društvo narodov se gotovo ne bo obotavljalo izpopolniti sedanje ureditve z nadaljnjimi izboljšanjmi, če bodoča praksa ne bo izpolnila pričakovanj. Mir med narodi bo tembolj zasiguran, čimbolj bodo spoštovane temeljne človeške pravice do materinščine, kulture in vere brez ozira na državne meje. Država, ki skuša s silo zatirati kulturo svojih manjšin, se bo izpostavila sumu, da se čuti preslabo, da bi vladala nad svojimi narodi. Kakor je upati, ni več daleč čas, ko si bo Društvo narodov ustvarilo za obravnavanje manjšinskih vprašani poseben organ, kakor se je zgodilo za obravnavanje gospodarskih in mandatskih vprašanj.

Politične vesti. Mussolini se bavi z mislijo, da bi razpustil fašistovsko stranko in ohranil samo še vojaško organizirano fašistovsko milico. Ital. tisk ugotavlja, da je fašistovska stranka kot taka danes že nepotrebna, ker je prevzel veliko idejo Mussolinija ves italijanski narod. Zato bi bilo najbolje, da prevzamejo dosedanje posle strankinih tajništva prefekti (načelniki), ki so kot predstavniki države v najožjem stiku z narodom. — Mussolini je odložil 7 ministrskih sedežev ter si obdržal samo predsedstvo in notranje zadeve. — V Nemčiji je bilo izvršenih več bombnih atentatov na razna državna poslopja, kakor v Berlinu na rajhstag, v Lüneburgu itd. Največ škode je napravil atentat v Lüneburgu. V zadnjem času je policija odkrila organizacijo atentatorjev, ki so nameravali atentate tudi na posamezne vodilne državnike, in jih okrog 22 zaprla. Atentati so bili naperjeni proti republiki in vladi. V Altoni je policija razkrila zalogo orožja in municije: 2 strojnici, 28 pušk, 35 ročnih granat, 7 zabojev municije in veliko najnevarnejših eksplozivov. Ni dvoma, da bo država napravila sedaj red.

DOMAČE NOVICE

Položnice. Opozorjamo že danes, da priložimo prihodnji številki položnice v svrhu vplačila naročnine in morebitnih prispevkov za tiskovni sklad in pogorelce v Št. Janžu v Rožu.

Nemškonacionalna pravičnost napram Slovincem. Pod tem naslovom piše „Slovenski Gospodar“: „Iz pripadnosti k nemški državi izvajajo koroški nemški nacionalisti, ki so zastopani v vseh koroških nemških strankah, nujno potrebo, da mora nemščina gospodovati ne samo v šoli, namreč tudi v cerkvi. V pretežno slovenske župnije pošiljajo nemške duhovnike. Na primer župnije v celovski okolici: Vetrinjš, Št. Jakob, Zrelec, Grabštanj, Timeniče, Št. Lipš in druge so pretežno slovenske, ker je občevalni jezik prebivalcev po večini slovenski. In vendar so v poslednjih desetih letih nemški duhovniki iz cerkva popolnoma iztrebili slovenščino in jo nadomestili z nemščino. Nemškonacionalni časniki zahtevajo, da se mora to zgoditi tudi po vseh drugih župnijah. Tako piše na primer „Kärntner Heimat“, glasilo narodnih odpadnikov, v svoji številki dne 2. avgusta tega leta: „Občina Hodiše je pri ljudskem glasovanju 10. oktobra 1920 glaso-

vala z 52,6% za Avstrijo in se je s tem z večino odločila za nedeljeno Koroško. Glasom izida ljudskega štetja iz leta 1923 se je 58,1% priznalo kot Nemce, medtem ko se jih je samo 41,9% dalo vpisati kot Slovence.“ (Kako se je pri ljudskem štetju v Hodišah zapisovalo, vemo povedati marsikaj. Danes povemo samo toliko, da so številni komisariji celo slovenske občinske odbornike zapisali za Nemce! Op. ur.) Na podlagi tega list zahteva, da se vpelje v cerkvi nemška pridiga. Kaj pa pravijo k temu Nemci v naši državi, osebno oni v Sloveniji? Ali se naj z njimi postopa na isti podlagi, ki jo postavljajo in zahtevajo nemški nacionalisti proti koroškemu Slovincem? Kako bi potem bilo mogoče, da ostanemo nemške pridige v Mariboru, Celju, Ptuj in drugod? In ako bi se isto merilo, s katerim merijo nemški nacionalisti koroškemu Slovincem pravice na šolskem polju, uporabilo napram Nemcem v Sloveniji, ali bi mogel potem ostati v naši državi le samo en nemški šolski razred?“

Celovška porota. Pet dni preteklega tedna je trajalo porotno zasedanje. Obravnali so se štirje ropi in tatvine in en uboj. Dne 9. t. m. je stal pred porotniki 20letni Josef Karner radi ropa. Že trikrat je bil vsled tatvine predkaznovan. Rekli bi, da je to za njegovo starost že dosti lepo število kazni. Nazadnje je delal teden dni pri posestniku Alešu Krenu v Mosinzu. Delo na kmetih mu ni prijalo in je službo brez odpovedi zapustil. Kren ima tudi Pecovo pristanišče, kjer živi Antonija Grešic. Nje mož je zaposlen pri Krenu in je prihajal na Pecovo pristanišče k svoji ženi vsak teden samo enkrat. Za vse to je Karner vedel. Zdelo se mu je, da ima Grešic denar in je zato sklenil, da jo potolče ob priliki s sekiro in pokrade denar. Dobil je sekiro in čakal 8. junija t. l. zjutraj v hlevu, da pride Grešic. Ko je prišla in odložila krmo, jo je Karner dva- ali trikrat odzadaj udaril z rezilom sekire po glavi, da je padla nezavestna na tla. Grešic še zdaj ni zdrava in tudi popolnoma nikdar ne bo ozdravela. Potem je šel v hišo in ukradel obleko, niklasto uro s srebrno verižico, cigaro in par ženskih čevljev. Kmalu so ga lovci zalotili. Karner je dejanje priznal. Porotniki so soglasno potrdili njegovo krivdo, nakar je bil obsojen na 5 let težke ječe. — Drugi, Alojz Hobmaier, se je moral zagovarjati radi istega dejanja, namreč ropa. Je komaj 22 let star, a je bil že 17krat predkaznovan. Dne 5. maja je z nekim Dämpferjem, za katerim je izdana tiralica in je neznanega bivališča, prišel v Kaning. Vdrla sta v župnišče, ko je župnik bral mašo, in od znotraj zaklenila vrata. V kuhinji sta naletela na kuharico in zahtevala od nje župnikov denar, drugače da jo bosta ustrelila. Imela sta s seboj nabit samokres. Hobmaier je vlekkel kuharico v drugo nadstropje, kjer pa mu je ušla in zbežala pri stranskih vra-

atih na prosto. Nato sta preiskala nezaklenjeno župnikovo stanovanje in odšla prazna, ker ni našla ne denarja ne drugih vrednosti. Nato sta bežala in vlomila na treh drugih krajih. Pri prvih dveh vlomih sta ukradla puško, 6 steklenic piva in 11 ključev, pri tretjem vlamu pa sta bila prepodena. Hobmaier je vlome deloma priznal. Kot kakšen trgovski nameščenec oblečen obtoženec je samo zanikal, da bi bil revolver nabit. Porotniki so tri vprašanja potrdili, eno pa so zanikali, nakar je bil Hobmaier obsojen na 5 let težke ječe. — Trgovski nameščenec Ernest Korner v Spittalu je pred volitvami izdal letak proti nekaterim vodilnim osebam konzumnega in hranilnega društva „Vorwärts“, v katerem jih dolži tatvine svojih vlog, kavcije in članarine v skupnem znesku nekako 25.000 K. Vloge so bile izvršene pred padcem denarja in so izgubile svojo vrednost. Napadeni se čutijo tudi razžaljene na svoji časti, med njimi soc. dem. državni poslanec Gabriel. Obtoženec Korner noče biti kriv in pravi, da letaka ni sam spisal, da ga ni pustil tiskati in ga tudi ni plačal. Pač pa je te obtožbe napisal in jih je dal iz rok. Zasllišanih je bilo 9 prič. Končno je prišlo do poravnave in je obtoženec obdolžitve kot neutemeljene preklical. S tem se je tožba ukinila in obtoženec je bil oproščen. — 12. t. m. se je zagovarjal 26letni hlapec Tomaž Bruderhans radi ropa. Z mladostnim Käferjem je ponoči na cesti napadel nekega Frankla in mu odvzel 24 do 28 S. Vrgla sta ga na tla, ga obdelavala z brcami, zavalila ga v cestni jarek in mu odvzela denar. Frankl je bil pri tem lahko poškodovan. Bruderhans je dejanje priznal. Delodajalci ga opisujejo kot poštenega in pridnega človeka, ki bi pri vsakem posestniku, pri katerem je služil, lahko kradel. Pri ponočnem napadu je bil pijan. Porotniki so vprašanje ropa zanikali in obtoženec je moral biti oproščen. Proti oprostitvi je prijavil državni pravdnik takoj ničnostno pritožbo in obtoženec je romal nazaj v zapor. — Zadnji dan se je zagovarjala Terezija Melcher iz Beljaka, 38 let stara, radi umora. Od leta 1920 je živela skupaj z Lorencom Unterluggauerjem v divjem zakonu. Po par letih že je prišlo do prepira; ker ga je Melcher zmerjala, je večkrat pil čez mero. Zato je hotela Unterluggauerja spraviti iz svojega stanovanja in opustiti skupno življenje. 2. avgusta je prišel zopet pijan domov in Melcher ga ni pustila v stanovanje. Sprla sta se zopet. Med preprirom je šla Melcher v sobo in prinesla z bencinom pomešan špirit, polila s tem Unterluggauerja, ki je bil v spodnjih hlačah in srajci, in ga sežgala z vžgalico. Unterluggauer ni vedel za nevarnost in se ni niti branil. Ko je gorel kot živa baklja, ga je polila z vodo, ki pa ognja ni mogla pogasiti. Vlekla ga je nato na dvorišče, kjer ga je zopet polivala z vodo in ga nazadnje pustila na dežju usodi in

PODLISTEK

Maierhofer:

Franc Kriegl †.

(Steber slovenske Zilske doline.)

Ko se je v sredo popoldne dne 28. avgusta nenadoma zaslíšal mogočni glas velikega bistrškega zvona, ki je največji vse slovenske Koroške in čigar glas se čuje po vsej dolini, smo si rekli tužnega srca: Najbrž našemu Krieglu! Zakaj vedeli smo že teden dni, da so mu štete ure tega življenja...

Spoznal sem ga leta 1904, ko smo priredili veliki skupni shod vseh slovenskih izobraževalnih društev na divnem Strmcu nad Vrbo. Bil je tedaj, v svojem tridesetem letu, predsednik izobraževalnega društva za Zahomec in Zilsko Bistrico. Mladeniško navdušen in poln idealov za tedaj tako bujno se razvijajočo slovensko stvar, je stopil na oder in plamteče govoril zbranim poslušalcem, katerih je bilo nad dva tisoč. In tak je bil in ostal naš Kriegl do zadnjega zdiha: zvest svojemu malemu narodu, zvest tudi v najtežjih, strašnih časih.

Ker si med drugače mislečo soldatesko divje svetovne vojne ni smel dati duška javno svojemu slovenskemu srcu, je skrivaj, v ponočnih urah — zlagal pesmi, polne nežnega patriotičnega in rodoljubnega čuta. Mile pesmice tudi svojim dragim doma, svoji bolni ženi, svojim ljubim otrokom. Ko sem pasel 1924 bistrške, zahomske in gorjanske duše in sva se večkrat pogovarjala na tihem in samem o našem

tužnem Korotanu, mi je izročil zvezek tistih pesmi. Vsa njegova zlata, mila in nežna duša je v njih. Njegovi otroci jih bodo hranili kot najljubši spomin na svojega zlatega očeta. Nekateri bomo objavili tudi v „Koroškem Slovincu“.

Tako pridnega, dobrega, skrbnega, delavnega, treznega, izobraženega in vernega gospodarja, kot je bil naš Kriegl v Zahomecu vse svoje žive dni, podaja nam božja previdnost žal le redkokrat, oziroma, ljubi naš Bog jih nam že daje in še v izobilju — saj smo mi koroški Slovenci vrlo nadarjeni — a kaj, ko jih toliko odpade in jih nam ostane zvestih tako malo, malo! Kriegl pa nam je ostal zvest do zadnjega. Celih trideset let je vodil slovensko posojilnico na Bistrici. Udeleževal se je vseh tozadevnih strokovnih posvetovanj, zborov in shodov doma, v Celovcu, Mariboru in Ljubljani. Ko je bilo treba po svetovni vojni, v strašnih dnevih med povojnim polomom čuvati in preosnavljati posojilnice; ko je bil njih obstoj ogrožen zaradi katastrofalnega padca vseh valut, so bili za našega Kriegla strašni časi. Drugi so se vdali strašnemu obupu „ols is hin“, on pa je skrbel in letal noč in dan, da je rešil, kar se je dalo sploh še rešiti. In redno in vestno je žrtvoval vsako nedeljo, skozi vseh trideset let, posojilniškemu, tako težavnemu in sitnemu poslu. In ko se je vračal pozno v noči s svojimi knjigami in računi iz posojilnice domu, ves otrujen, je bila njegova pot v hlev, k svoji ljubi živinici. In potem je še bral in bral! Kolikokrat do polnoči! Poseđanja po puhlih gostilnah on nikoli ni poznal.

(Konec prihodnjič.)

se vlegla spat. Unterluggauer je bil prepeljan v beliaško bolnico, kjer je po par dneh na posledicah umrl. Melcher je priznala, da je umor dobro premislila in pripravila in si priskrbelo v to svrhu 2. avgusta bencin. Ni ga pa namerala umoriti, temveč ga je hotela spraviti iz stanovanja na ta način, da bi moral v bolnico. Da je imela namen, ga usmrtiti, se ne da dokazati, vendar na prepričanju ona ni manj kriva kakor on. Melcher je pripovedovala, da je Unterluggauer pijan razgrajal in se je otrok večkrat zatekel k sosedom, ker sta se zopet prepirala. Na mesec ji je dajal samo po 20 S. Melcher je spoznala drugega moškega. To ji je Unterluggauer odpustil in obljubil, da se poboljša. Nekoga večera ga je polila s toplo vodo, ko je lezel pri oknu v sobo, prevrnil mleko in grozil, da bo vse pomoril. Do ovadbe tedaj ni prišlo. Končno je povedala, kaj vse se je godilo na dan nesreče. Izpovedbe so se dosti ujemale z obtožbo. Tedaj mu je zagrozila, da ga zažge, če ne bo miroval. Priče so izpovedale, da sta oba pridna delavca, da ga je on drugače rad pil, ona pa da je jeznorita. Porotniki so odgovorili na krivdo uboja s 7 „da“ in 5 „ne“ in ker to še ni dvetretjinska večina, je bila Melcher oproščena.

Bilčovs. (Nesreča.) Dne 4. t. m. je vozil tukajšnji posestnik Boštjan Mošvicar, pd. Paterov v Pogradu steljo iz gozda. Inel je nabasal pol koša in hotel je potegniti h drugemu kupu. Ker so bili kupi v strmini, je imel zavrt tudi prednji del voza. Ko je hotel ravno prijeti konja za uzdo, je tako nesrečno izpodrsnil, da je padel pod konja in je šel prednji del voza preko njega ter ga je še zavora pri zadnjem delu voza tiščala naprej. Dobil je težke no tranje poškodbe v spodnjem delu telesa in pre tistjen ima mozeg. Prepeljan je bil v sanatorij Marije Pomagaj v Celovcu. Dal Bog, da bi kmalu okreval!

Pliberk. (Letni sejem.) Morda so se danes glave že nekoliko skadle po dnevih znamenitega pliberskega letnega sejma. Zakaj letos se je sejem vršil v znamenju rekorda v pivopitju. Vreme toplo in lepo je omogočilo, da je pivo kar samo teklo in je g. pivovarnar Gasberger prišel na svoj račun. Za tako mnogobrojen obisk, kakor ga je doživel letošnji sejem, se je res potrudila pivovarna Sorgendorf, ki je razvila spretno reklamo in je postavila na sejmišču ogromno „Bierhalle“ ter naročila godbo z Monakovega, ker jih seveda godcev domačinov ni dobiti. Tudi kos propagande za Anschluß. Na ljubo Sorgendorfu letos gostilničarji niso, kakor običajno, postavili svojih ut na sejmišču, ker se je reklo, da je čisti dobiček, ki ga doseže „Bierhalle“, namenjen v fond za izgraditev kopališča, ki ga že delajo ob Koldvorski cesti. Gostilničarji seve s tem niso bili prav zadovoljni in so se čule marsikatero kritike. Res se je v nedeljo popoldne kar trlo ljudi na sejmišču. Nedelja popoldne je namreč namenjena zabavi. Časi so sicer slabi, toda za pivo še vsak malo „glešta“. Zato mora s sejmom biti najbolj zadovoljna pivovarna. Manj zadovoljni so bili trgovci in kramarji, ker so malo prodali. Tudi razna zabavišča kakor dva cirkusa, gugalnica, več streljšč in vrtljak so bolj slabo odrezali. Najbolj menda še „ringl-spiel“, ker so se ga posluževali tudi veliki otroci. Zvečer je bilo seve najbolj živahno: Petje, godba in cigi migi z vseh strani, vmes pa veselo vpitje in kričanje ljudi — vse je bilo dobro razpoloženo. Vse neugnano zabavanje je trajalo pozno v toplo poletno noč. Največ kupčij se sklone drugi dan sejma, v ponedeljek. Kmetje so prignali na sejem do dvesto goveje živine, nekaj konj in drobnice. Promet je bil še precej živahen in se je dosti prodalo. Drugače pa je Pliberk gospodarsko potisnjen v kot, manjka mu zaledja in zelo pogreša obljubeno in denarno Mežiško dolino. Na sejem je prišlo mnogo radovednežev iz Mežiške doline, toda so bili razočarani in niso bili zadovoljni. Plačevali so drago, vse dražje, kakor spodaj, poleg tega pa so jih še odirali pri zamenjavi dinarjev.

Bilčovs. (Nevihita.) Dne 13. t. m. se je zbrala nad nami huda nevihta. Bliski so švigali in grmelo je, da je bilo groza, nakar se je vtila tako silna ploha, da je voda vsevpred prestopala bregove in trgala poti in mostove. Poti iz gozdov so razdrte in marsikje so izprani jarki, kot smo jih imeli med vojno na fronti. Pač res mogočna je sila, s katero razpolaga nevidna sila nad nami.

Št. Vid v Podjuni. (Blagoslavljanje zidane-ga križa v Pogrčah.) Naš cerkveni ključar in vrli narodnjak Franc Hobel je kot vojak v svetovni vojni obljubil, da bo, če pride domov živ in zdrav, postavil na mesto priprostega lese-nega križa lep zidan križ s kipom presv. Srca Jezusovega. To obljubo je letos Hobel izpolnil. Križ, pravzaprav mala kapelica, je krasno delo, kip Srca Jezusovega, okrog en meter visok, jako lep, stebra, ki flankirata pročelje kapelice, sta okinčana z raznobarnimi kamenčki, vdelenimi v beton. Od daleč je videti to kot krasna mozaika. Vsa kapelica je od znotraj in od zunaj prav okusno poslikana; nad vhodom nebeški oče nad oblaki, po stenah: „Jezus na križu z lepim ozadjem mesta Jeruzalema“, „Brezmadežno spočetje“, „sv. Frančišek Asiški“. Kapelico je 25. avgusta ob veliki udeležbi blagoslovil domači g. župnik. Po blagoslovu je imel primeren govor in nato litanije na čast Srca Jezusovega in h koncu je cerkveni pevski zbor jako lepo zapel več Marijinih pesmi ter zaključil svečanost z ganljivo pesmijo na čast Srca Jezusovega. Slavnost je napravila na priučujoče vidno velik vtis. Kapelica je ena izmed najlepših v Podjuni, kinč šentviške fare, ponos pogrške vasi, proti poškodbam je obdana z močno ograjo. Vse je stalo 600 S. Cerkev-nemu ključarju pa čast in hvala. Srce Jezusovo naj da njemu in njegovi vzgledni družini obilo božjega blagoslova!

Celovec. (Razno.) Ferdinand Adlasnik v Št. Petru pri Celovcu in Neža Pistotnik sta živel skupaj. Ker je Adlasnik z njo slabo ravnal, ga je zapustila in šla služiti v POKERSKO. 5. maja je prišel Adlasnik za njo in jo po kratkem prepiru sunil z nogo v hrbet ter udaril tako močno po obrazu, da je desni del obraza omrtven in spačen. Prisežniško sodišče je prisodilo Adlas-

Steckenpferd-Lilienmilchshampooon :

Čudežna mehkoba, svilen blesk in skrivnosten vonj las so uspehi tega idealnega sredstva za negovanje dečje glavičice. 57

niku eno leto strogega zapora. — Vojno minist-rstvo pravi, da ni res, da bi se pri letošnjih manevrih na Koroškem pripetile resnejše nezgode. — Zvezni prosvetni minister dr. Czer-mak se je mudil zadnjič v Celovcu in si ogledal razne šole. — 7. t. m. je bilo na Koroškem be-leženih 1031 podpiranih brezposelnih. — Dne 11. t. m. ponoči je pogorela neka stara vojaška baraka pri tovornem kolodvoru, v kateri sta stanovali dve stranki. Na lice mesta je prišlo 8 požarnih bramb. Baraka je last zvezne želez-nice. — Deželni kulturni svet priredi od 30. septembra do 12. oktobra 1929 na kmetijski šoli v Celovcu štirinajstdnevni tečaj. Prijaviti se je do 20. septembra. Udeleženci dobijo stan-ovanje in hrano zastoni, prinesiti pa morajo s seboj posteljno perilo. — Na konjski sejem 2. t. m. v Blačah na Zili je bilo prignanih čez 100 žrebet; prodalo se jih je 40. Cena med 300 do 500 S. — Pri velikovškem dravskem mostu je 7. t. m. povozil avto Gössove pivovarne pri Štihu starko Schrott iz Važenberga, ki je umrla že med prevozom v bolnišnico. — 10. t. m. je zadela Vovbre in okolico huda toča. Padala je debela kot kurja jajca in je napravila veliko škodo na ajdi in sadnem drevju. Tako debele toče stari ljudje ne pomnijo. — Na živinski se-jem 9. t. m. je bilo prignano 200 goved. — Ne-urje v petek 13. t. m. zvečer je napravilo v o-kolici Beljaka precej škode. Lilo je kot iz škafe in bliskalo neprestano. — V noči na 14. t. m. so vlomili neznani tatovi v tiskarno „Carinthia“ v Celovcu. Odprli so dve blagajni, v katerih so našli skupaj komaj okrog 450 S, da se vlom skoro ni izplačal.

Encelna vas. (Smrt.) Velika žalost je za-dela našega vrlega načelnika posojilnice v Ga-laciji, g. Josipa Božiča, ko mu je kruta smrt iz-trgala 30. avgusta blago ženo Katarino po dolgi neozdravljivi bolezni, ki jo je vdana v voljo božjo junaško prenašala. Rajna zapušča sina in dve hčerki. Ogromna udeležba pri pogrebu je govorila o njeni priljubljenosti med nami, na grobu pa se je poslovil od nje domači g. župnik v lepem govoru in stavil njeno potrpežljivo kršč. življenje za vzgled drugim, priporočal otrokom, da je ne zabijo v molitvi, naj spoštu-jejo globoko potrtega očeta in naj ostanejo pridni in verni. Rajna je izhajala iz znane rodo-

ljubne Butejeve hiše v Apačah. Hudo prizadeti Sugčevi družini naše iskreno sožalie, njej pa večni mir nad zvezdami!

DRUŠTVENI VESTNIK

Slike iz našega domačega življenja.

Ni lahka stvar, pisati iz našega življenja odkrito in pravilno, ker ga moraš prej človek sam dobro doživeti; v našem življenju iskati lepote in pristrčnosti je še težje, če manjka zato ljubezni in resnega zanimanja med bralci. Pri tem moraš imeti svoj pogled odprt samo zanj in nič škiliti v mesto ali hraniti misel, da je v tujini vse lepše in prijetnejše. In vendar je na sebi ljubezen do domačega življenja tako hval-ležna in za nas potrebna. Zato par slik, neure-jenih in iztrganih, in v njih prošnja na vas vse!

Si že videl kedaj otroka, ki se je rodil in živi na deželi in si ga li že primerjal z otrokom v mestu? Kako ti naš otrok more presedeti cele ure na trati ob pripekajočem solncu in se ti igra s cveticami ali kako mačico. Kako za-dovoljnega se počuti tam in se ti zdi kot kralj med podaniki in je vendar brez vseh igrač mestnih otrok. Kakšno življenje je v njem! Brez dojlje in vzgojiteljic ti raste naš otrok v solncu in med rožami, ob domačem delu in v materini ljubezni, v otroškem vrtcu domače trate ter v prijateljstvu z domačim človekom in domačo živaljo. In ga je samo zdravje, četudi celo pri nezrelih jabolkih in brez „Ovomaltine“.

Uganka nam je, odkod jemljejo svoj posluh in pevski talent domači fantje, ki morda še čuli niso umetnosti pevovodje. Morda iz vse te na-ravne melodije domačega življenja. Odkod jemljejo ti fantje svojo resno besedo, da človek strmiš nad globino njene misli? In če nam dru-gi imenujejo to prevdarnost brez knjige in šole „Hausverstand“, bi mi res iskreno želeli po ta-kem, da bi bilo na svetu več „Hausverstanda“ in manj učenosti. Kje se učijo ti fantje humorja in šale? Meščani na primer rabijo zato časo-pise, katerih vsebina so samo šale, in iz njih se učijo šaljivosti. Poznamo jih nadalje par takih naših fantov, ki so ti naravnost umetniki v kaki obrti in sicer brez obrtne šole. Da so končno vsi fantje umetniki pri kegljanju, pa iz lastnih izkušenj ne bomo več dvomili. Če bi nas kdo vprašal, zakaj so lica naših deklet rudeča brez šminke, bi mu odgovorili, da je to barva dela, solnca in — rudečih nageljinov na oknih. Sicer pa znamo mi dobro ločiti med „frajlami“ in na-šimi dečvami.

Med vojno se je neki naši družini sporo-čilo, da je padel v boju domači sin-edinec. Ni jokal tedaj oče in ni tožil nikomur svoje boleti, nihče tudi ni videl solz maternih. Vendar se o materi govori, da je tedaj prečula dolge noči v molitvi in misli na svojega edinca. Drugi so nam pripovedovali o veliki ljubezni, ki je vezala sina z družino. Nisi videl sicer solz, a občutil si vso veličino in grenkost njihove boleti, saj je iz-gubila družina sina in hiša naslednika.

Nedavno je bilo po pogrebu nekega vrlega posestnika. Način, kako so govorili o ranjkem njegovi sosedje, je bil nekoliko trd, a odkrit in pristrčen in morda bi ga bil umrl boljši kot krasnega poslovnega govora in lepe nagrob-nice. Med potoma domov nam je nato dejal starček-korenina kazaje na cerkev in pokopa-lišče: „Še nma, bom pa še jes šov za Jozo k Jokeju.“ Šele pozneje smo se spomnili, da je menil z Jokejem farnega patrona in ta njegova hladnokrvnost izraza nas je presenetila. V na-šem mestu ne zna nikdo tako govoriti in mešča-ni vedo, zakaj je pokopališče zunaj mesta. Da-nes bi temu starčku najraje dejali, da je v svoji hladnokrvnosti in živčnem zdravju mlajši od mladih meščanov in da mu lahko prorokujemo še dolgo življenje.

Tudi nam je šele danes jasno, zakaj slika-mo na gasilnih domovih sv. Florijana večjega od goreče hiše. Bo menda isti vzrok, kot pri nadčloveško velikem sv. Krištofu na premmogih cerkvah razprostrane doline. Sta pač bila večja od nas navadnih zemljanov.

Nekje drugje so se nekoč pogovarjali v do-mači družbi cerkveni ključarji o prenovitvi cerkve. Ko se je predlagalo večjo mestno zi-davo, je ugovarjal neki gospodar s pomisle-kom, da bi taka cerkev motila enotno sliko do-mače vasi. In pri tem je mislil iskreno, da bodi cerkev in vas en sam pristrčen izraz domače preprostosti in njene svojevrstne lepote.

Slike so to iz vasi, ki še ne pozna mestne razvade in navade. In sedaj sodite, sami živ-

ljensko moč in silo ustvarjanja v takem korenitem ljudstvu! Tako ljudstvo mora videti svojega Boga v vsej svoji sreči in nesreči in korenine tega ljudstva morajo segati globoko v njegovo zemljo.

Sveče v Rožu. (20letnica.) Izobr. društvo „Kočna“ je razposlalo vsem članom in somišljenikom vabila na sestanek v nedeljo dne 2. septembra ob 3. popoldne v dvorani pri „Adamu“ kot proslavo dvajsetletnice. Na sporedu je petje, deklamacije, slavnostni govor in veseloigri „Zamorec“ in „Čašica kave“. Vstop prost. Če kateri pomotoma ni prejel vabila, naj se javi pred sestankom pri enem odborniku, ker imajo dostop samo povabljeni. Nobeden povabljeni naj ne izostane!

Šmihel nad Pliberkom. (Čebelarji sestanek.) Zdaj, ko so naše pridne čebelice svoje delovno leto končale, ter se pripravljajo za dolgo zimsko spanje, se hočemo tudi mi čebelarji Šmihela in okolice združiti ter ustanoviti čebelarsko društvo. Torej čebelarji, pridite dne 29. IX. ob 11. uri (po drugi službi božji) k Šerčerju. Ob lepem vremenu se vrši sestanek na krasnem Šerčerjevem vrtu, drugače pa v sobi. Pridite gotovo vsi, da se pogovorimo in pomenimo. Imamo si ja mnogo povedati. Saj veste, kaj pravi pregovor: „Sloga jači, nesloga tlači!“ Torej na noge, kdor ima kaj dobre volje in pa dovolj korajže!

Bilčovs. (Sv. Cita.) Na kvaterno nedeljo 22. septembra uprizorijo dekleta tukajšnja izobraževalnega društva „Bilka“ igro „Sv. Cita“. Uprizoritev se vrši pri Pomoču ob 3. uri popoldne. Vstopnina prosta, vendar se prostovoljni darovi hvaležno sprejemajo. Dohodek se daruje za nakup kipa Male Terezije.

Globasnica. (Veselica.) „Pomagaj si sam in Bog ti bo pomagal,“ tega pravila se morajo držati naše prosvetne in gospodarske organizacije, posebno pa naša požarna bramba. Da si more kriti tekoče stroške pri nabavi najnujnejšega gasilnega orodja, je sklenila, da priredi vrtno veselico na dan 25. avgusta. Spored je bil običajen. Ker je požarna bramba nestrankarska organizacija in stremi le za tem, da more svojemu bližnjemu pomagati, zato je bila tudi veselica prirejena tako, da je bila vsakemu dostopna in da se lahko vsak po svoji volji zabava. Zelo redke so te naše veselice, zato zaslužijo, da se naše ljudstvo tudi v polni meri zanima zanje, da skrbi za mnogobrojen obisk, zakaj s tem bo le koristilo samo sebi, ker bo dalo tem organizacijam več življenja in spodbude in moči. Mnogi nočejo razumeti teh naših takorekoč narodnih veselic in jih označujejo za škodljive in skušajo našim slovensko čutečim (posebno dekletom) zabraniti dostop. Na ta način je Slovenec obsojen (rojen samo za to), da bo delal in garal za druge in se ne bo smel niti v svoji lastni družbi zabavati par uric in s tem doprinesti malenkostno žrtev v korist svojemu narodu in samemu sebi. Zdi se nam, da odsotnost pri takih veselicah, ki so strogo dostojne, ki ne služijo žepu posameznim osebam, temveč splošnosti, ni na mestu. Z obiskom se ne podpirajo prireditelji kot takšni, temveč slovenska ustanova za vse, ki pa najde opore samo med nami.

Podljubelj. Otvoritveni sestanek našega društva se je vršil sicer v skromni, a prav pri srčni obliki. Udeležba je bila dobra, za veselje njegov del so skrbeli pevci in tamburaši, ki so bili zato dobro razpoloženi; hvaležni smo jim za njihovo dobro voljo. Govornik je podal v svojem govoru sliko Rožanov ter dobre in slabe strani njihovega značaja. Po obljubi našega predsednika in tajnika se vrši prav kmalu drugi sestanek s skioptičnim predavanjem. In tam se zopet vidimo!

GOSPODARSKI VESTNIK

Ljubljana v jeseni. Letošnja jesenska prirediteljev Ljubljanskega velesejma je bila v ponedeljek dne 9. t. m. zaključena. Nad 100.000 obiskovalcev je letos jeseni posetilo velesejem. Prišli so največ iz države, pa tudi iz inozemstva. Splošno moramo ugotoviti, da je letošnja jesenska razstava v vseh svojih delih popolnoma uspela; zlasti pa v moralnem oziru. Upamo, da je zlasti zadružna razstava pokazala popolno zmago zadružne misli. Danes je zadružništvo brezdvomno največji gospodarski

pokret sveta, ki ima v svojih vrstah nekoliko krat deset milijonov ljudi. Naj uspehi te razstave še bolj poživijo zadružno misel, a v prvi vrsti propagira čednost varčevanja kot prvi temelj vsakega zdravega združništva. — Razstava faune Slovenije, ki jo je priredilo ljubljansko društvo Zoo, je bila predmet živahnega zanimanja vse dneve prireditve, enako tudi Higijenska razstava, ki jo na sejmišču stalno vzdržuje državni higijenski zavod v Ljubljani. Razstava pohištva in stanovanjske opreme je bila na višku in je prinesla razstavljajočim tveganje ogromno naročil. Radi so se mudili interesi v razstavi hišne domače obrti in mnogo kupovali. — Poslovni uspehi v splošnem so bili ugodni. Najboljše se je prodajalo pohištvo, ugodna pa je bila kupčija tudi s sledečimi predmeti: glasbeni instrumenti, zlasti harmonike, preproge, stroji za obdelavanje lesa, kovinski izdelki, vozovi, mot. kolesa, kožuovina, poljedelski stroji, tekstilije za jesen

HALO!

Vse romarje, ki pridete na rozalsko žegnanje, dne 29. septembra, k sv. Rozaliji, vabimo, da pridele v Globasnico gledat prelepo kmečko igro

Prisega o polnoči

ki se igra prvič na Koroškem. Kdor bo prišel, mu ne bo žal!

DRUŠTVENI ODBOR.

111

in zimo, galanterija, igrače, živila, kemične in tehnične novosti. — Tako stopa Ljubljanski velesejem po uspešnem delu devetih let v deseto leto svojega obstoja. Leta 1930 se vrši deseti ljubljanski mednarodni vzorčni velesejem, ki bo jubilejni. Že sedaj misli uprava velesejma na čim dostojnejšo in slovesnejšo proslavo. Ljubljanski velesejmi so s svojim dosedanjim delovanjem izredno koristili gospodarstvu, obrti, industriji in trgovini. Pravijo namreč, da povdarimo obrt na prvem mestu, kajti pri pohištveni stroki jasno vidimo, kako pod vplivom razstav na sejmu stalno napreduje.

RAZNE VESTI

Drobne vesti. Radi razburljivih vesti o položaju v Avstriji je bil obisk letošnjega dunajskega jesenskega velesejma dosti slabši. — Heimwehr ustanovi posebne železniške oddelke, ki bodo vzdrževali promet v slučaju nemirov. — Nemčija: Neki veliki nemški zavarovalni koncern je uvedel zavarovanje dopusta proti dežju. Kdor se zavaruje, dobi v slučaju, ako začne deževati, ko se nahaja kje na dopustu, denar za vožnjo povrnjen, tako da more, čim se vreme izpremeni, znova potovati v kopališče. — V vasi Teuschnitz je požar vpepelil 59 stanovanjskih hiš, 37 gospodarskih poslopij in 40 posfranskih poslopij. 73 družin je brez strehe. — V mrtvašnici nekega berlinskega kopališča so v cinasti krsti odkrili truplo neke žene, ki bi ga morali pred 14 leti prepeljati na Kavkaz. — Pri zavarovalnici „Viktoria“ v Berlinu je bil nameščen za ravnatelja neki Krojanker. Pred par meseci je bil odpuščen z odpravnino 250.000 mark. Sedaj se je izkazalo, da je pomeveril 2 milijona mark in zbežal. — Francija: Pri vasi Villerest v dolini reke Loire bodo zgradili ogromen vodni rezervar, ki ga bo napolnjevala omenjena reka in ki bo služil v prvi vrsti namenom pariškega mesta. Jez, s katerim bodo dolino zaprli, bo dolg 230 m. Neki delavec pri žagi v okolici Bordeauxa je izgubil vid, ker ga je oparila sopara iz kotla, ki je zletel v zrak. Prišel je k brivcu, ki mu je pričel umivati glavo in slučajno zll nanjo kakih 5 l mrle vode. Juan se je stresel in zaklel, ker so ga pričele ščemeti oči, in spregledal. — Amerika: Iz Manile poročajo, da se je tekom poslednjega divjanja tajfuna na Filipinskih otocih ponesrečilo 126 oseb, 210 oseb pa pogrešajo. — Polno zasedeno potniško letalo je moralo radi pomanjkanja bencina in goste megle pristati na obali, kjer je bilo ta čas vse polno kopalcev. Letalo je zadelo ob drog in se

prevrnilo. Potniki v letalu so ostali nepoškodovani, pač pa je letalo ubilo 2 otroke in 11 kopalcev težko ranilo. Več oseb je dobilo lažje poškodbe. Tudi utonilo je nekaj kopalcev, ki so iz strahu poskakali v morje. — Ostale države: V finskih vodah se je potopil parnik „Kurru“: 144 oseb je prišlo ob življenje, samo 23 se jih je rešilo. — Znani grški razbojnik Caca je odpeljal 7 angleških izletnikov. Za ujete izletnike zahteva visoko odkupnino.

Zahvala.

Za premnoge dokaze iskrenega sočustvovanja med dolgo boleznijo in ob smrti našega predobrega in nepozabnega sina in brata, gospoda

Matije Kaca

se lem polóm najtopeleje zahvaljujemo. Naiprisrčnejše se zahvaljujemo preč. gg. dr. Zeichnu iz Pliberka, dvornemu kaplanu Alešu Zechnerju in domačemu župniku Uranšku za v srce segajoče poslovilne besede ob prerano odprtem grobu. Zlasti pa se zahvaljujemo pevcem prijateljem, ki so prišli od daleč se posloviti od dragega pokojnika s svojimi krasnimi žalostinkami, kakor tudi domačemu pevskeemu zboru. Iskrena zahvala vsem darovalcem vencev in cvetja; domačim fantom, ki so blagega umrlega nesli na njega poslednji poti na celo uro oddaljeno pokopališče v Žvabek, sorodnikom, stvilnim prijateljem in znancem, ki so od blizu in daleč prihiteli, da izkažejo zadnjo čast nenadomestljivemu pokojniku, ter vsem onim, ki so se kakorkoli potrudili, da nas tolažijo v naši neizmerni tugi in nam lajšajo neizrekljivo boleost.

Dob pri Pliberku, dne 16. septembra 1929.

Žaluoja družina Bošanková.

109

Protí kužnemu katarju nožnice (Scheidenkatarrh)

in neplodnosti krav zanesljivo učinkuje

„KOLPIGRAN“

živino-zdravnika dr. Pirker-ja.

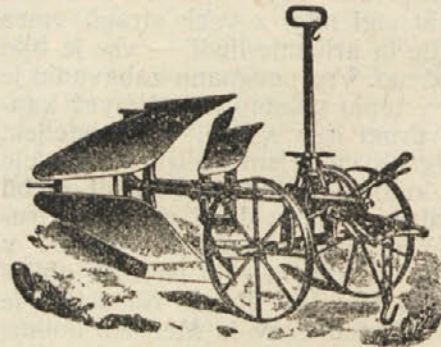
En zavitek ozdravi žival in stane \$ 3.—

„CHEPHARIN“, Chem.-pharm. Industrie-Gesellschaft

Engel-Apotheke

Celovec, Kolodvorska cesta (Bahnhofstr.) 3

Originalno Melotte-jevo brabantsko oralo

Izborna oralna priprava za naprednega poljedelca.

Ceniki zastopnik

Ugodno plačilo na obroke.

MELOTTE-WERKE

WIEN IV., MAYERHOF GASSE 14

Zastopnik: Valentin Lassnig, posestnik Nova vas, P. Förderlach

103